

REVISTA ECONOMICĂ

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC

Organul oficial al asociațiunii institutelor financiare românești din Ardeal, Banat, Crișana și Maramurăș „SOLIDARITATEA” Sibiu

Apare odată pe săptămână.

Redacțiunea și administrațiunea: Sibiu, Strada Bayer Nr. 1—3.

Abonamentul pe an: în țară: pentru autorități, bănci și întreprinderi Lei 500.—; pentru particulari Lei 400.—; pentru cooperative funcționari publici, de bancă și comerciali Lei 300.—. În străinătate Lei 800.—. Taxa pentru inserțiuni: de fiecare □ cm. Lei 6.—

Director: **Constantin Popp.**

Redactor: **Dr. Mihai Veliciu.**

Sumarul:

Stângerirea creditului. — Chestiunea băncii „Cetatea” Brașov. — Cât a sacrificat Statul pentru asanarea creditului privat. — Situația. — *Cronica:* Reglementarea comerțului de bancă. Schimbarea banenotelor vechi à 500 tip. 1916.

Stângerirea creditului.

— Ordine și interpretări greșite. —

Sunt cunoscute cauzele cari au contribuit la înăsprirea măsurilor de control ale fiseului cu privire la spirt și beuturile spirtuoase. Fraudele enorme în această materie, în urma cărora statul a fost păgubit cu miliarde, îndreptățesc factorii competenți să aplice cu ultima energie toate mijloacele legale pentru a împiedeca pe viitor frustarea statului și a pune la locul lor pe fraudatori. Înțelegem și noi, aprobăm și cerem ca statul și slujbașii săi să procedeze fără milă la represalii. Nu înțelegem însă că procedura lor să lovească și unde nu trebuie și să nimicească ramuri de afaceri, cari n'au nimic comun cu spirtul negru, verde etc. și cari servesc interesul public și prin urmare și al fiseului. Ar fi exact procedura grădinarului, care plivindu-și grădina, în supărarea lui că buruiana e prea mare, ar smulge odată cu buruiana și legumele plantate și cultivate cu cheltuială și cu răbdare.

Ne face impresia, că interpretarea ce se dă de către cei chemați diferitelor ordine ale ministerului de finanțe în chestia beuturilor spirtuoase e analogă cu procedura acestui grădinar. Un ordin mai recent prevede: „Nici un depozitar nu are voie să scoată din depozit beuturi

fără destinație precisă, adevă numele și localitatea cumpărătorului, *deci o marfă odată eșită nu se mai poate introduce înapoi sub diferite motive*”, iar în alt loc: „Depozitele cu ridicata de beuturi spirtuoase nu se pot aproviziona între ele”.

Să vedem acum ce interpretare se dă și cum se aplică în unele cazuri acest ordin.

Un mare depozit de spirtuoase din Arad expediază încă în luna Aprilie un vagon țuică unui mare comerciant de beuturi la Cluj. Marfa se expediază vinculată la un întreprizit, care are însărcinarea, ca mandatar al vânzătorului, de a o scoate dela C. F. R. și a o elibera contra plată, acceptate etc. cumpărătorului, eventual în rate, cu butoiul, după posibilitățile de plată ale cumpărătorului. Procedul e foarte uzitat, practic și convine admirabil ambelor părți. Deoparte vânzătorul este pe deplin acoperit și ferit de orice pagubă sau surprize neplăcute — cari din păcate sunt atât de frecvente azi — știut fiind, că prin intermediul întreprizitelor, dispune ori de marfa sa, ori de contravaloarea ei, având pentru aceasta garanția întreprizitelor prevăzută în lege, fără să mai fie necesar în această privință vreun act sau convenție separată. De altă parte cumpărătorul e satisfăcut, că are la îndemână marfă cumpărată en-gros, deci mai ieftin, de care poate dispune și în rate după trebuință și după posibilitatea sa de plată. Așară de aceasta întreprizitele se îngrijesc de preluarea mărfii dela C. F. R. avansează taxele de transport și îi transportă marfa la depozit. Ba în cele mai multe cazuri îi acordă și credit pe

lângă gajarea mărfurilor, înlezându-i achitarea lor la timp etc.

În cazul amintit mai sus se întâmplă însă, că până la scoaterea mărfii din întreprinderi sosește ordinul cu pricina. Când se prezintă cumpărătorul la administrația financiară să anunțe preluarea mărfii, să depună actele convenite și să facă cu un cuvânt formele legale, i se spune că nu poate prelua marfa contractată și avansată, fiindcă aceasta a sosit de la un mare depozit, iar el — cumpărătorul — este comerciant de aceeași categorie; marfa nu poate fi nici returnată, deoarece ordinul primit spune, că marfa odată eșită din depozit nu se mai poate introduce înapoi sub nici un motiv. Micilor debitanți nu li se poate vinde marfa, fiindcă certificatul de transport nu prevede această destinație, iar ce privește creanța întreprinzătorilor (cheltuelile de transport avansate etc.) aceea nu se poate recunoaște în sarcina mărfurilor pentru cari s'au avansat, deoarece acestea fiind beuturi spirtoase nu pot fi în nici o privință la îndemâna creditorului (speditorului) acesta nefiind menționat nicăieri în certificatele de transport. Deci nici înainte, nici înapoi, nici în dreapta, nici în stânga. Ar fi de dorit cumva, ca pentru a eși din dilemă, cei interesați să se trezească prin o minune, că transakția nu a fost încheiată, transportul nu a avut loc și totul n'a fost decât un vis urât.

Să lăsăm la o parte întrebarea, că ce se va întâmpla acum cu marfa. Vânzătorul de sigur, după multe cereri, umblări, intervenții, explicații și cheltueli inutile, făcând naveta între administrația financiară de la Arad și cea de la Cluj, — va reuși să-i găsească o altă destinație, anulând certificatele vechi și luând altele noi pentru mai mulți debitanți mărunți. Dacă vreunul din aceștia nu-și va putea satisface obligamentele, vânzătorul va începe procedura de la început.

Cu mult mai grav se prezintă însă chestiunea a doua, drepturile de gaj câștigate de întreprinderi, cari în cazul de față au și rolul de speditor. Codul comercial în vigoare în § 388 precizează, că speditorul până când este în posesiunea mărfurilor are drept de gaj asupra acelor pentru pretenziunile sale derivând din cheltuelile de transport și

orice alte cheltueli ce a avut în legătură mărfurile transportate, precum și pentru avansurile date pe mărfuri, iar întrucât comitetul (proprietarul mărfurilor) nu-și satisface obligamentele la timp, speditorul este în drept a vinde mărfurile conform §-lui 305, spre a se escontenta, fără a chema în judecată pe debitor (vezi §§-fii 379, 380). Aceleași drepturi le sunt conferite și întreprinzătorilor prin § 438 cod. com. Aceeași procedură o urmează și C. F., cari asemenea sunt în drept să se esconteteze prin vânzarea mărfurilor, pentru cari nu li s'au achitat la timp taxele de transport, magazinajul, debursul etc.

Nu au oare dreptul C. F. R. să se escontenteze din mărfurile transportate, dacă acelea sunt beuturi spirtoase, în cazul că nu sunt rescumpărate de cei chemați în timpul prescripției? Nu au același drept și ceilalți întreprinzători de transporturi? Legea comercială spune că da. Atunci de unde interpretarea organelor fiscale în chestiunea drepturilor de gaj ale creditorilor, care interpretare trece peste toate prevederile legii comerciale, normele și uzanțele comerciale, ba chiar peste drepturile câștigate ale terților, întocmai cum treci cu buretele peste o tablă scrisă, numai în urma faptului, că comerțul unor anumite mărfuri e legat de formalități, cari tind să împiedece fraudele fiscale și la facerea căror formalități nu se opune nimeni? Doar este știut, că și aceste mărfuri pot fi abandonate, cu sau fără voia proprietarilor, în mâna speditorilor, în magaziiile C. F. R. sau ale întreprinzătorilor. Nu urmează de aci, că în acest caz, care în sine nu prezintă nici o fraudă, terțele persoane, cari n'au făcut altceva decât și-au exercitat meseria bine precizată în lege, avansând bani, mâna de lucru etc., să fie păgubite fără nici un motiv binecuvântat și fără să poarte vre-o vină, marfa ajungând în posesiunea lor cu observarea strictă a formalităților legale, certificat de transport etc.

Ce să facă micii viticultori — ca să amintim numai un caz — în special cei din vechiul regat, cari în urma scaderii prețurilor, spre a nu ajunge la sapă de lemn, s'au îndreptat cu produsele lor spre piețele mai favorabile ale Ardealului, unde își desfac marfa ei înșiși fără

intermediari, realizând în felul acesta atât cât să-și poată duce greutățile înainte în speranța unor vremuri mai bune? Statul a înțeles să-i sprijinească dându-le dreptul la creditarea taxelor fiscale, precum și acela de a-și desface marfa proprie cu ridicata (peste 50 kg.) Cine să le acopere însă cheltuielile de transport de 10—12.000 Lei la vagon, cine să le primească marfa în depozit până la desfacere, dacă pe de altă parte tot organele statului spun: nu avansa nimic marfă, vinul e beutură spirțuoasă, ca atare gajul prevăzut în codul comercial este inoperant, actele de gaj nu-și folosesc la nimic, noi aplicăm ordinele ce le primim dela minister, celelalte chestiuni nu ne privesc, nu le discutăm adresați-vă la București. Lucrul s'ar aranja ușor, dacă bietul viticultor ar avea buzunarul plin de bani, ca să achite transportul, magazinajul etc., anticipat, dar cum cazul e invers, are nevoie de credit, iar creditul azi nu și-l poate procura pe o piață străină fără garanții materiale. Am ales un exemplu din cele multe, căci nici cei cari învârt afaceri mai mari nu se pot lipsi de credit, dimpotrivă. Am voit numai să arăt în ce situație e pusă, prin o interpretare greșită, chiar acea tagmă de oameni, cărora statul după multe congrese în cari și-au arătat greutățile și neajunsurile, vrea să le întindă o mână de ajutor.

Că în astfel de ocazii organele fiscale au dreptul să pretindă îndeplinirea unor anumite formalități, să constate starea faptică la fața locului etc., este evident. Dar de aci și până la a nega sau a anula drepturile speditorilor, întreprinzătorilor etc., cărora în mod indispensabil li se încerdințează mărfurile aceste — doar nici beuturile spirțuoase nu pot sbura singure dintr'un depozit în altul, ei sunt transportate, preluate și predate de speditor, — este un salt cam mărișor.

Odată clarificate cele de mai sus credem, că dreptul de gaj pentru cheltuielile de transport, magazinaj etc. și ca urmare dreptul de a pune marfa în vânzare prin licitație publică, sau bursă este indiscutabil și nu vedem nici un obstacol, ca acest drept de gaj să se estindă asupra întregii creanțe ce grevează marfa, indiferent dacă aceasta provine din cheltuieli de transport, sau

din avansuri făcute pe marfă conform actelor de împrumut pe gaj încheiate în regulă conform prescripțiilor legale. Acest lucru nu prejudiciază într'u nimic interesele fiscolei, contrarul însă ar prejudicia în măsură gravă interesele diferitelor categorii de contribuabili, cari astfel s'ar vedea puși în imposibilitate să mai uzeze de împrumuturi pe gaj, cele mai frecvente în comerț azi, când creditul personal este atât de compromis și restrâns.

Trebuie să se știe, că operațiunile de credit desfășurate în cadrul impus de legile în vigoare, nu poate forma contravenție la legea spirțuoaselor și acelea nu se pot împiedeca prin un ordin ministerial rău interpretat, fără a atinge în măsură neiertată interesele colective și în special viața comercială.

Se înțelege de sine că la o vânzare forțată a spirțuoaselor nu oricine poate să le cumpere, ei numai debitanții cu brevet, dar e tot atât de clar, că neștiindu-se înainte cine va fi cumpărătorul, biletul de transport nu se poate cere, decât după încheierea licitației și adjudicarea mărfii. Toată această procedură fiind consemnată într'un proces verbal redactat de o persoană oficială (notar public, sindicul bursei) nu poate da anză la fraude sau eludarea dispozițiilor legale în detrimentul fiscolei.

Se impune deci de urgență, ca ministerul finanțelor să clarifice organele în subordine în privința celor de mai sus, fixând normele și formalitățile ce trebuiesc îndeplinite cu ocaziunea predării în gaj a spirțului și beuturilor spirțuoase, precum și cu ocaziunea eventualei scoateri în vânzare forțată a mărfurilor gajate. Formele să fie îndeplinite controlul efectuit, fraudele împiedecate, dar creditul câtă brumă a mai rămas să nu fie stângenit, căci *acei* cari se folosesc de el susțin statul cu truda și contribuțiile lor.

N. OPRÎȘIU.

Chestiunea băncii „Cetatea“ Braşov*)

În ultimele două săptămâni înainte de alegerile trecute opinia publică a ţării a fost viu alarmată de chestiunea „Cetăţii“ din Braşov, ajunsă în stare de faliment.

Chestiunea aceasta continuă a se menţine şi de atunci încoace la ordinea zilei, şi a forma senzaţia ei prin ştirile zilnice, ce apar asupra băncii în ziare.

Prăbuşirea acestei bănci a atribuit-o o parte a presei, unor fruntaşi importanţi a Partidului Naţional-Tărănesc, cari au fost de fapt fondatorii, „Cetăţii“ şi până acum 3—4 ani la conducerea ei, ca membrii ai Consiliului de administraţie şi de Censori, fapt care l-a şi imprimat caracter pronunţat de bancă de partid.

Lansarea în publicitate a chestiunii băncii „Cetatea“ tocmai în preajma alegerilor generale a fost considerată de mulţi, ca un truc electoral, pentru a compromite, în faţa alegătorilor pe nişte adversari politici.

Părerea aceasta o socotim greşită. Desno-dământul fatal, la care a ajuns „Cetatea“, este rezultatul unei conduceri şi administraţii păcătoase de ani de zile. Procesul de lămurire a situaţiei acestei bănci şi de desvălire a păcatelor ei şi-a făcut cursul normal, accelerat numai de denunţul penal al unui deponent păgubit.

De fapt banca „Cetatea“ s'a aflat în jenă financiară şi în încetare de plăţi de ani de zile şi toate eforturile ei de a se reface au dat eşec.

A fost întemeiată la 1910, ca însoţire (cooperativă), cu sediul în oraşelul Cohalm (jud. Târnava-mare), de directorul ei general de acum Dr. Ioan Iosif, pe atunci un tânăr fost practicant la banca „Economia“ din acelaşi oraş. Şi-a început activitatea cu foarte modestul capital, chiar şi pentru timpurile acelea, de cor. 10.000 — şi fără prospecte de a se putea desvolta şi menţine. Mai mult vegetă, căci afară de avântul tinerească şi ambiţia bolnăvicioasă a conducătorului ei Ioan Iosif, de a crea ceva nou, ce n'am avut până atunci noi Românii, alte mijloace nu avea.

În anul 1919 Ioan Iosif, întors în ţară, ca „doctor în ştiinţele economice şi comerciale“ şi ca „fost consilier economic-financiar la Conferinţa de Pace, ataşat dlui Dr. Alexandru Vaida Voevod în Paris, a aflat sosit momentul potrivit de a transforma modesta „Cetatea“ în o puternică bancă economică-comercială cu sediul în Braşov. Câştigând pentru ideile sale pe fruntaşii conducători ai partidului naţional de pe

atunci, cu ajutorul material şi moral al acestora, a luat fiinţă banca „Cetatea“ cu capital social de Lei 60.000.000—, ce avea să se adune prin mai multe emisiuni.

Membrii ai Consiliului de administraţie au devenit: dnii Dr. Alexandru Vaida Voevod, totodată prezident; Dr. Aurel Dobrescu; Mihail Popoviciu, Dr. Stefan C. Pop; Dr. Uoicu Nişescu; Dr. Ioan Răducan; Dr. Ioan Iosif şi alţi 6 intelectuali prieteni politicii din jurul Cohalmului.

Locul unora din aceşti din urmă l-a luat ulterior Dr. Gheorghe Crişan şi Dr. Ioan Coltor.

Consiliul de censori s'a compus din: dnii Virgil Madgearu, Dr. Sever Dan, Ioan Moţa şi Emil Bologna.

Toţi aceştia şi-au împrumutat „Cetăţii“ numele cinstit şi pe atunci la un curs foarte ridicat la bursa vieţii noastre politice, conduşi de mirajul unei bănci puternice, ce avea să întrecă toate întreprinderile noastre bancare existente, să domineze întreaga viaţa economică din Ardeal şi prin mijloacele băneşti ce avea să le achiziţioneze şi beneficiile mari, ce spera să realizeze să devină un razim real al Partidului Naţional. Cu un cuvânt s'a creat o bancă cu caracter pronunţat de partid, banca Partidului Naţional, viitoarea finanţatoare a acestuia în multiplele sale nevoi pecuniare.

Lipsa capitalului de rulment necesar pentru atingerea scopurilor urmărite, căci capitalul social exista mare parte numai pe hârtie, nefiind vărsat efectiv, ci prin scontare de poliţe şi aprobare de împrumuturi, s'a delăturat uşor şi repede.

S'au luat la ţântă capitalurile, câştigate cu sudori de sânge, ale conaţionalilor noştri emigraţi în America.

Au fost trimişi în misiune specială în America dnii Dr. Gh. Crişan şi Dr. Ioan Coltor, pentru a face propagandă între Românii de acolo în scop de a plasa acţiunile „Cetăţii“, dar mai ales pentru achiziţionarea economiilor emigranţilor, ca depuneri spre fructificare.

Mijloacele de propagandă n'au fost tocmai cele mai loiale, mai ales în a doua călătorie de propagandă în America a dlui Dr. Crişan.

Refuzată categorie propunerea-oferta acestuia făcută băncii „Albina“ din Sibiu, de a achiziţiona pe seama ei depuneri spre fructificare la Românii din America, contra comision, Dr. Crişan şi-a continuat activitatea de acaparare de depuneri, devenită apoi atât de dezastroasă pentru bieţii oameni creduli, tot în favorul băncii al cărei trimis şi membru în Consiliu de administraţie era. Şi nu s'a sfiit să ponegrească şi să încerce a discredită pe „Albina“ şi celelalte bănci din ţară!

*) Refugiată în ultimul timp cu sediul la Rupea (Cohalm) pentru a fi mai puţin accesibilă molestărilor deponenţilor.

Seduși de numele ilustre, ce figurau în Consiliul de administrație și de Censori a „Cetății“, precum și de dobânzile mari oferite, mulți de conaționali ai noștri din America au încredințat mai multe zeci de milioane Lei administrării băncii numite.

Activitatea mănoasă a dlui Dr. Crișan în America a costat-o pe „Cetatea“ bagatela sumă de Lei 5 milioane!

Intemeiată pe principii de afaceri moderne — cum îi plăcea să accentueze directorul general Iosif — „Cetatea“, bazată pe potopul de numerar, ce curgea din America, a întemeiat încă în primii ani ai noii sale existențe, număroase sucursale în Ardeal și în vechiul Regat. Cluj, Galați, Gherla, Odorhețu, Rupea (Cohalm) și Toplița Română, dintre care unele aveau ca anexe speciale, afaceri cu mărfuri, bodegi etc. Și — lucru ne mai pomenit la noi pân' atunci — funcționa și cu două Centrale: București și Brașov!

În același timp a angajat zeci de milioane din capitalurile obținute ca depuneri în industrii: „Cetatea de granit“ din Dobrogea și, în anii ultimi, când deja era în mare jenă, în „Cetatea Mineră“ soc. minieră pentru exploatarea de mine și cariere, care avea să exploateze carierele de bazalt dela Mateiaș și Bogata (jud. Târnava mare).

Împrumuturi importante aprobate, fără acoperire și în mod ușuratic, organelor de publicitate ale Partidului Național „Gazeta Transilvaniei“, Brașov; „Patria“, Cluj; apoi Clubului Partidului Național și la diferite personaje politice, împrumuturi rămase apoi neplătite, au dus banca la completă imobilizare.

Rând pe rând număroasele sucursale și anexele ei au trebuit licuidate și sistate cu pierderi însemnate. Cheltuielile mari personale și alte cheltuieli nesocotite; risipa cu dări de seamă luxoase, în proporții americane, pe hârtie velină, conținând fotografiile tuturor membrilor Consiliului de administrație, a Comitetului de censori, a directorului general, a birourilor băncii, și a mesei de scris cu scaunul gol, al directorului general etc., au provocat ruina băncii.

De ani de zile „Cetatea“ se află în încetare de plăți și n'a fost în stare să restituie deponenților săi desperați nici sumele cele mai minimale.

Dezastrul declarat acum pe față, falimentul, nu l-a putut delătura, nici schimbarea făcută acum vre-o 3—4 ani, în compoziția Consil. de administrație, când fruntașii național-tărăniști au fost delăturați dela conducere și înlocuiți cu alte elemente în parte liberali, cari sperau a găsi razim și salvare în Banca Națională.

Denunțul penal făcut de Gh. Lațcu din Pesac, interesat la „Cetatea“ ca deponent cu Lei 2 mil. a fost peatra, ce a pus în mișcare lavina învinuirilor în contra conducătorilor acestei bănci și a dus la emiterea mandatelor de arestare a directorului general Ioan Iosif și a fostului membru din Consiliu Dr. Gh. Crișan,* inculpați de crima gestiunii frauduloase în administrarea băncii „Cetatea“, de seducerea clientelei depozente și a altor creditori.

Cercetarea în curgere a întregii administrații, verificarea registrelor societății, de către un expert-contabil, ordonată de justiție, ne rezervă poate încă multe surprize și vor face lumină deplină asupra modului punibil de ușuratic cum a fost condusă și administrată această bancă.

Cei vinovați oricine ar fi ei, trebuie să tragă consecințele activității lor dezaastroase, prin care s'au irosit, sub competența și cinstita lor administrație, zeci de milioane de Lei, din patrimoniul nostru național.

Tragedia sârmanilor deponenți americani ai „Cetății“, încrezători și seduși de vorbele late ale emisarilor fruntașilor săi politice de odinioară se apropie de sfârșit!

Ultimul bilanț cunoscut al „Cetății“, pe 1929 prezintă la active: Scont și cambii cu ipotecă Lei 88.800.000 și Conturi-curente acoperite cu polițe Lei 40 milioane, mare parte de valoare problematică. La Pasive Depuneri spre fructificare, pe livrete și în Cont-curent Lei 50.100.000, Reescont rotund Lei 13 milioane și sub titlul nebuloz „Angajamente la Stat, conform legii de stabilizare“ Lei 53 milioane.

Cât a sacrificat statul pentru asanarea creditului privat?

Din prilejul intervenției Statului pentru asanarea băncilor „Bihoreana“ (Oradea), „Victoria“ (Arad) și „Timișana“ (Timișoara), pentru refacerea cărora Statul a sacrificat Lei 250.000.000—, revista „Bursa“ din capitală arată, că totalul sacrificiilor aduse de Stat în ultimii 5—6 ani pentru asanări se urcă mult peste 10 miliarde Lei.

Banca Agriculturii Românești a fost înzestrată cu Lei 650 milioane, la a căreia fructificare a renunțat Statul pe timp de 30 de ani, luând garanție și pentru cupopul obligațiilor, pe care aceasta bancă este autorizată să le emită pentru o valoare întreită a capitalului ei. Sarcina

*) Acesta într'aceea a fost arestat, iar Iosif fiind dispărut este curentat de autorități.

de datorie, ce-și asumă Statul numai pentru aceasta singură instituție este de peste 2¹/₂ miliarde Lei.

Creditul Ipotecar Agricol a fost înzestrat cu un capital de Lei 1500 milioane Statul luând obligațiune pentru aceasta sumă față de grupul de bancheri, care i-a aprobat recentul împrumut extern.

Mult înainte de stabilizare Statul a intervenit, cu sprijinul său, pentru, ca să salveze câteva bănci, cari au contribuit la naționalizarea unor mari întreprinderi industriale. Intervenția a fost în formă de concesiuni compensatoare ca la Soc. Steaua Română sau a unor comenzi de Stat la prețuri de favoare în industria cărbunilor.

Mai departe Statul a luat asupra sa și o importantă datorie externă de aproape 700.000 Lire sterline a Cooperativelor, a căroro dezvoltare a mai sprijinit-o și cu un capital de 500 milioane Lei.

Dacă considerăm faptul, că Statul pentru a putea acorda aceste ajutoare importante a fost nevoit să contracteze împrumuturi, în mediu, cu dobândă de 9—10%, ne vom putea da seama de marele sacrificii aduse de Stat, în sarcina contribuabililor.

Este adevărat, că intervenția Statului s'a făcut în toate cazurile din interese superioare de Stat.

Astfel de intervenții s'au făcut în toate statele atât în trecut cât și în prezent. Ele nu vor putea fi evitate cu totul, nici în viitor, în nici un stat. Vor trebui însă făcute în măsură mai restrânsă și numai în cazuri de tot excepționale și demne de considerat.

Căci — cum zice foarte just „Bursa“ — în afară de faptul că pot fi uneori o sursă de favoruri abuzive și privilegii nemeritate, mai duc și la încărcarea bugetului cu sarcini, care se resfrâng în mod inechitabil și dăunător asupra masei contribuabililor.

Situația.

În alegerile generale din 1 crt. s'a dovedit, că noi în adevăr avem opinie publică și că acea opinie — în marginile posibilităților — știe să arate adevărata valoare a grupărilor și oamenilor noștri politici. Aceste alegeri din acest punct de vedere sunt de mare însemnătate, deoarece în zăpăceala din ultimul timp fiecare

grupare politică căuta să-și exagereze importanța politică și încrederea ce dețin dela populație.

Să vedem cum se prezintă situația grupărilor mari politice.

Partidul național-țărănist, n'a mai putut obține în nici un județ majoritățile absolute cari îl făceau în trecut atâta mândrie. Dacă în Ardeal vechii lui conducători fără excepție au putut obține majorități peste tot — dând dovadă că sunt personalități cu reputație — nu de aceeași încredere a masselor au putut da dovadă conducerii țărănismului. Jumătate din ștabul țărănist a dovedit, că politicește sunt egali cu zero. Mai greu atins în aceste alegeri a fost dl Madgearu. Voturile exprimate în Capitală sunt un adevărat blam pentru D-sa.

Partidul liberal, care în ultimul timp a trecut prin sguđuri puternice, mai mult ca oricare altul a avut nevoie de aceste alegeri. Păcat că nu s'a prezentat singur să-și poată dovedi forțele. Este regretabil, că după toate svârcolirile ce au frământat acest vechi partid trebuie să constatăm că el s'a prezentat și acuma în luptele politice cu aceleași metode și mentalitate.

Buzăul, Romanul și Oltul au dovedit și de rândul acesta poate mai pronunțat chiar, ca în rândurile trecute că vechiul partid liberal știe să facă politică numai după sistemul vechi.

Cea mai clară dovadă, că publicul are oarecare rezervă față de marile partide de mai sus o dovedește faptul, că toate celelalte grupări politice — cu toată prigoana autorităților contra lor — au obținut un număr frumos de voturi, intrând în parlament pentru prima dată chiar și comuniștii.

Victoriosii zilei sunt dnii dela „Uniunea Națională“. Faptul că Uniunea a preluat puterea pe cont propriu, și că cu tot concursul puternic al liberalilor, cu tot binevoitorul sprijin al autorităților administrative, al jandarmeriei și al justiției la un loc cu toți cartelații săi nu a putut obține decât 47% din voturile exprimate, dovedește că lumea încă nu-i dispusă să-i acorde prea mare încredere.

Dacă conducătorii „Uniunii“ prin măsuri potrivite vor ști să ușureze în grabă sarcinile bănești ce sub diverse forme apasă greu asupra populației, și totodată dacă vor fi în stare să găsească mijloacele potrivite cari să restrângă amestecul costisitor direct al autorităților statului în toate manifestările și activitatea vieții economice, lăsând întreaga inițiativă pe acest teren acelor factori, cari gestionează pe răspunderea lor proprie, cu siguranță că populația le va fi recunoscătoare.

Căci ce folos a avut țara dela guvernul Național-Tărănesc venit la cârmă pe căi absolut curate, dacă întreaga lor legislație, — eu mici excepțiuni — nu a provocat decât turburări sociale și economice, iar gestiuunile lor — poate pe bun drept — sunt pecetluite cu timbrul neconsecvenței și chiar al necinstei.

*

După cum se prezintă situația politică așa stă și bursa.

Luându-ne după cursurile din bursă ar trebui să considerăm falite aproape toate marile noastre societăți petrolifere și industriale. Singurele băncile mari și STB-ul au fericirea de a se menține peste valoarea nominală.

Rentele deși sunt mai slabe, totuși mai au ceva amatori.

București.

REMIZIER

CRONICA.

Reglementarea comerțului de bancă. Asemenea tuturor guvernelor din trecut guvernul actual încă a luat în programul său reglementarea comerțului de bancă. A fost numită o comisiune pentru elaborarea unui proiect, ce urmează a se trece prin parlament încă în sesiunea actuală.

Băncile mari din Capitală, prin reprezentanții lor, au ținut în chestiunea aceasta o consfătuire pentru a-și fixa propunerile.

*

Schimbarea bancnotelor vechi à Lei 500 tip. 1916. Banenotele à 500 Lei tip. 1916 au fost definitiv invalidate cu ziua de 1 Ianuarie 1929, după-ce termenul de preschimbare a lor a fost prolongit mai de multeori: până la 1 Ianuarie 1928 și pe urmă până la 1 Ianuarie 1929. După acest termen banenotele din chestiune au fost considerate definitiv fără valoare.

Acum se anunță că Banca Națională continuă a le primi pentru preschimbare. Sunt de altfel puține în circulație resp. neschimbate.

Situațiunea sumară a Băncii Naționale a României

Extragem din ultima situațiune sumară, dela 23 Maiu 1931, a Băncii Naționale următoarele poziții:

Activ	Lei
Aur în țară și străinătate	8.811,108.137
Devize	30.221,114.909

Monetă divizionară	280,586,052
Portofoliul comercial	7.170,281.587
Avansuri pe titluri și metale prețioase	647,708.792
Datoria Statului	3.616,745.841
Avansuri temporare Tezaurului	2.000,000.000
Efecte publice	862,215.230
Fond. de pens. și asistență pt. personal	143,727.828
Imobile	554,782.479
Mobilier și mașini de imprimerie	96,076.287
Cheltuieli de administrație	220,780.012
Argint—Lingouri și monete	7,279.295
Conturi diverse	3,894,124.271
Totalul activelor	31.327,930.720

Pasiv

Capital social	600,000.000
Fond de rezervă	376,270.838
Fonduri pentru amortizări	395,110.171
Fonduri de pensii și asis. pt. personal	149,574.800
Bilete B. N. R. în circulațiune	18.685,943.910
Conturi curente și depozite la vedere	8.086,463.988
Dobânzi și beneficii diverse	286,861.005
Conturi diverse	2.747,706.008
Raportul între stocul de aur și angajamente	32,91%
Raportul între stocul total și angajamente	41,79%

Taxa: { Scont 8%
Dobânda 9%

IN DEPOZIT

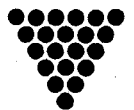
LA

„DACIA TRAIANĂ”

SIBIU

PIAȚA UNIRII 7

TELEFON : 168.

„PATRIA“, bancă pentru Credit, Comerț și Industrie, societate anonimă, BLAJ.

CONVOCATOR

P. T. Domni acționari ai institutului „Patria“, bancă pentru Credit, Comerț și Industrie, societate anonimă Blaj se învită cu onoare — în sensul § 12 și următorii din statute — la a XLV-a (patruzeci și cincea) adunare generală ordinară care se va ține în Blaj, Marți, în 30 Iunie a. c., la orele 16, în localul institutului.

Ordinea de zi:

1. Raportul Consiliului de administrație, raportul Comitetului de cenzori, bilanțul și darea absolutului.
2. Propunere pentru modificarea statutelor.
3. Fixarea marcelor de prezență în anul 1931.
4. Integritatea Consiliului de administrație.

Domnii acționari, cari doresc a participa la adunare, sunt rugați a-și depune, la cassa institutului, resp. la cassa filialelor din Teiuș și Șarmaș, ori la Administrația Centrală Capitalară din Blaj, precum și la institutele membre ale „Solidarității“, acțiunile și eventual documentul de plenipotență, până la 28 Iunie, ora 12 din zi.

ss. Dr. Victor Macaveiu, președinte.

ss. Victor Muntean, director executiv.

Active		Cto Bilanț la 31 Decembrie 1930.		Pasive	
		Lei	b.		
Cassa		512.453	35	Capital de acții	12.000.000
Realități: casele institutului	2.000.000			Fondul de rezervă	3.700.000
„ fabrica „Vulcan“	6.999.000	8.999.000		„ pensie	1.600.000
Acții de băneii	1.653.500			„ amortizare	1.000.000
Efectele fondului de pensie	1.100.000	2.753.500		„ l. M. Moldovanu	100.000
Scout		41.793.142	50	Depuneri	38.403.600
Cto Curent		16.621.672	10	Reescont propriu	17.287.280
Hipotecar		4.628.005		„ cu gir	4.131.500
Diverse conturi debitoare		10.446.186	88	Diverse conturi creditoare	9.937.204
Material de clădire		1.927.409		Dividende neridicate	78.598.50
Material de cherestea		856.650	67	Interese anticipate	299.838
Mobilier		1			
		88.538.021	30		

Eștto		Cto Profit & Pierdere		Intrate	
		Lei	b.		
Interese după depuneri . . .	2.344.515			Interese de Scout	3.409.547
„ „ reescont	2.563.831	4.911.346	84	Cto Curent	2.637.182
Salare	1.291.500			Hipotecar	452.676
Bani de evartir	127.000	1.418.500		Efecte	130.526
Cheltuieli de administrație	642.490			Proviziuni	516.366
Mărce de prezență	42.600			Chirie	384.415
Fracht și porto	442.815	1.127.905	50	Din vânz. de material de clădire	186.794
Contribuție	390.197			„ „ „ „ „ cherestea	133.811
Competință de timbru	6.369	396.566			
		7.854.318	34		

Blaj, din ședința Consiliului de administrație, ținută la 10 Iunie 1931.

Director: ss. Victor Muntean, expert-contabil.

ss. Victor Moldovan, expert-contabil.

CONSILIUL DE ADMINISTRAȚIE:

ss. Victor Macaveiu, președinte.

ss. Dr. A. Chejănu, v.-președinte.

ss. A. C. Domșa, contabil autorizat.

ss. Alexiu Pop. ss. V. Suciu. ss. Aug. Căliani. ss. Dr. G. Borșan. ss. Dr. Ioan Coltor. ss. Iacob Popa. ss. Traian Novac.

RAPORTUL COMITETULUI DE CENZORI:

Onorată adunare generală!

Subsemnatul Comitet de Cenzori am examinat conturile „Bilanț, Profit & Pierdere“ pentru anul 1930 ale institutului „Patria“ bancă pentru Credit, Comerț și Industrie s. a., și le-am aflat în consonanță cu registrele.

Vă rugăm deci, ca aprobând bilanțul pe 1930 să dați atât Consiliului de administrație, cât și Comitetului de cenzori, absolutul pentru gestiunea anului 1930.

Blaj, la 11 Iunie 1931.

ss. Flaviu C. Domșa, președinte.

ss. Iuliu Brut Micu.

ss. Dr. Traian Denghel.

ss. Adrian Ojoiu.

ss. Iuliu Maior.